

ושוב בענין ריבוי לידות תאומים בבקר

זו הביאו בוודאי בחשבון גם האנגלים, וגם מעיני זה לא נעלם, אבל בהמות־הבית שלנו שרירות בדרך כלל בתנאי חיים בלתי טבעיים. כך, למי של, הפרה לא נוצרה כדי לספק לאדם חלב בכ־מות העולה פי עשרה ויותר על משקל גופה, ובכל זאת כלנו מתאמצים למצא מזרזים כדי להגדיל עוד ועוד את תנובתה. כבר בספר „בראשית“ מצאנו כתוב שבעת בריאת החיות ניתן ההכשר: „ורדו בדגת־הים ובעוף־השמים ובכל חיה הרומשת על הארץ“. והאדם באמת רחצה בכל בעל־חיים ומותר לו גם להגדיל את פוריותו אם זה נראה לו רצוי, לצרכיו הוא. אלא שהוא מצווה גם לש־מור במאמציו על המיגבלות הטבעיות; במקרה שלנו יש להעניק לפרה, עליה הוא מטיל את המאמץ המוגדל ללדת שניים או שלושה וולדות, את תנאי ההכנה המתאימים. וכאשר נולדו הוול־דות, או אפילו בלידת יחיד, לטפל בשגר כפי שדרוש בתנאים המלאכותיים של משקיני. אין זה עוד משק אקסטנסיבי של מרעה ונקיון טבעי במרעה ובטבע, אלא משק האבסה ברפת ותוסר תנאי טבע והיגיאנה.

חושבני שבעדרים של המוסדות למחקר ול־הוראה אפשר ואפשר לבצע ניסויים כאלה בפיקוח מדעי ומקצועי מלא — ורק אחרי זה תימצא לנו האפשרות לקבוע אם אומנם דרך זו ניתנת לבי־צוע בתנאי ארצנו ומשקנו. יתכן שנגיע למסקנות שליליות. אבל אל לנו לשלול מראש, על יסוד היקש מארצות אחרות. וואטרינאר דגול וידוע בכל העולם, סיר א. תיילר, אמר לי פעם בעת ביקורו בארץ: „אל לכם להסיק מסקנות מעבודות בחוץ־לארץ. אתם צריכים לנסות כל דבר מחדש, בהתאם לתנאי ארצכם“.

אני תקוה שנשמע תגובות מחוגי הבוקרים והחוקרים, שעליהם יהיה בסופו של דבר, לבצע ניסויים אלה ולברוק את התאמת השיטה לארצנו.

ד"ר ש. פרוינד־אביאל

צהלה, פברואר, 1966

בעצם עלי לשמוח על כך שכבר הגיעו תגובות על הצעתי להגדלת מספר הוולדות בבקר על ידי טיפול הרמנאלי. לאמיתו של דבר אני מאוכ־זב במידת־מה שהתגובות לא באו מהבוקרים, אליהם היתה מופנית הכתבה הראשונה, ואשר מכידם, אני מקוה, יבוצע עיקר הניסוי. בכל אופן אני מרשה לעצמי להגיב הפעם על דברי שני חברים למקצועי, ד"ר בן־דוד וד"ר איל. אולי הוויכוח הזה יעורר גם את הבוקרים להשתתף בו.

שני חברי הנכבדים הנ"ל שוללים את הצעתי מכל וכל, ואין דבר קל מלשלול. אבל מעולם לא התיאשנו בארצנו מביקורת שלילית, אלא תמיד ניסינו בעצמנו. וזהו מה שיקרה גם הפעם.

בראש ובראשונה אני רוצה להפריך את הר־עיון כאילו מותר לבצע את הניסוי הזה בפרות שופעות חלב. כל מערכת החיים שלהן פועלת במאמץ גדול ליצירת חלב ואין להעמיס עליהן כל מעמסה נוספת שהיא; הן, כמוכן, לא מסוגלות לעמוד באֶכף (סטראס) נוסף; אם כי ידועים לי מקרים — אומנם לא־רבים — שפרות כאלה, אחרי לידת־תאומים (בלתי מכוונת), כלל לא פיגרו בתנובתן. הכוונה, שלי וגם של האנגלים, היתה לנצל דוקא פרות שאינן מצטיינות בתנובתן ול־השתמש בהן בכעין מדגרה.

הכשלון האנגלי בא כתוצאה מטיפול לקוי, או מחוסר טיפול מתאים בתאומים שנולדו.

ברור שבוקר רשאי לגשת ל„מבצע תאומים“ רק כאשר הוא מסוגל לתת את הטיפול המזורז והמיר־חד הדרוש לתאומים שנולדו. אולי מותר להתבטא ככה: שיינתן לתאומים הטיפול האידיאלי שאליו מתכוונים, כאשר מדברים על דאגה ועל טיפול היגיאני והגיוני לרך הנולד, אפילו הוא יחיד. השדה הזה מוזנח אצלנו מאוד. כאשר תתמלאנה כל הדרישות הנוגעות לדבר, אין צורך בטיפול יתר גם לגבי תאומים.

מה שנוגע לתכונת הפרה ללדת באופן נורמלי רק וולד אחד, אין זה בגדר סוד או נעלם; תכונה